

Bergindustriens fellesekretariat

Bergindustriens landssammenslutning (BIL)
Stenindustriens landssammenslutning (SIL)
Pukk- og grusleverandørenes landsforening (PGL)

Til Miljøverndepartementet,
Postboks 8013 Dep,
0030 OSLO

Oslo, 3. desember 2003

Høring NOU 2003:14 Bedre kommunal og regional planlegging etter plan- og bygningsloven

Vi viser til Miljøverndepartementets brev om hele denne saken datert 20. mai 2003, og til brev om klage, innsigelsesadgang og konsekvensutredning datert 7. juli 2003. Vi viser også til PGLs hørings svar til delutredning I datert 29. juni 2001, og til vårt svar datert 28. august 2003 vedrørende klage, innsigelsesadgang og konsekvensutredning spesielt. Som i august er dette felles kommentarer fra Bergindustriens landssammenslutning (BIL), Stenindustriens landssammenslutning (SIL) og Pukk- og grusleverandørenes landsforening (PGL).

Vi beklager at vi overskrider høringsfristen med to dager. Dette er på forhånd klarert med MD.

Generell kommentar

Det er positivt at en så viktig lov som Plan- og bygningsloven tas opp til vurdering og kritisk gjennomgang. Bedrifter i våre bransjer lever av å ta ut mineraler fra berggrunnen, og må derfor forholde seg til dette viktige regelverket. Vi (PGL) leverte en grundig vurdering av delutredning I og hadde store forventninger til utredning II.

Vi beklager derfor å måtte si at vi finner utredning II relativt vanskelig tilgjengelig. Til tross for en omfangsrik tekst opplever vi at det er vanskelig å få tak i det reelle innholdet i de enkelte forslagene. Vi opplever også at en må kjenne dagens bestemmelser ganske godt og hvordan lovverket praktiseres for å forstå hva utredningen innebærer. Samtidig er vi slett ikke sikre på om disse forslagene virkelig drar i riktig retning. Til tross for pene ord om forenkling, effektivitet og fleksibilitet innebærer etter vår oppfatning mye av forslaget endringer av kosmetisk art, mens man også gjør ting mer ressurskrevende og vanskeligere å gjennomføre for tiltakshaver.

Våre merknader er konkret som følger:

Klage, innsigelsesadgang og konsekvensutredning

Det er vår vurdering at dette er de viktigste forslagene i utredningen. Vi ønsker derfor å gjenta deler av det vi sa i slutten av august rundt dette spørsmålet:

Bergindustriens Fellesekretariat

BIL, SIL og PGL

Postboks 5487 Majorstua, 0305 OSLO • Besøksadresse Essendropsgt 3 (ved Colosseum kino) • epost pgl@pgl.no
Telefon 23087785/86/87 • Telefaks 23087894 • Hjemmesider www.pgl.no (PGL), www.stenindustrien.no (SIL)

I utgangspunktet finner vi det fordelaktig at planprosessen og konsekvensutredningsprosessen ses mer i sammenheng. At disse har vært såpass løsrevet fra hverandre, har ikke bidratt til god oversikt i et komplisert system.

Det som ikke framgår av utredningen, noe som for øvrig er høyst uryddig, men som blir en konsekvens av det skisserte forslaget, er imidlertid at ansvarlig myndighet for konsekvensutredninger i bergverksnæringen flyttes fra Bergvesenet til kommunene.

Vi er sterkt skeptiske til å gi kommunene ansvaret for konsekvensutredninger av tiltak i bergverksbransjen. Forvaltningen av Plan- og bygningsloven knyttet til vår bransje er allerede i dag temmelig ulik fra kommune til kommune. Særlig for små kommuner hvor en liten teknisk/miljøstab skal ivareta mange typer saker, vil det kunne være vanskelig å etablere tilstrekkelig kunnskap om de spesielle utfordringer som bedrifter i vår bransje står overfor. Saker i tilknytning til vår bransje krever kompetanse som en ikke kan forvente, og som det delvis vil være feil prioritering at hver kommune skal inneha. For våre bedrifter vil det være lite forutsigbart dersom det blir opp til den enkelte kommune å skulle være ansvarlig for konsekvensutredningsprosessen. En slik løsning vil derfor ikke fungere etter hensikten.

Det er i stedet vår anbefaling at Bergvesenet, som gjennom mange år har opparbeidet seg kompetanse når det gjelder vår bransje forblir ansvarlig myndighet på dette feltet. I høringsutkastet til en ny Minerallov foreslås Bergvesenets rolle styrket gjennom etableringen av Direktoratet for Mineralforvaltning. Her foreslås det bl.a. å gi Direktoratet/Bergvesenet hjemmel til tilsyn med hele bransjen, inkludert de små uttakene. Dette er en utvikling som støttes av organisasjonene i bergverksbransjen. Vi finner at forslaget i NOU 2003: 14 om å flytte ansvaret for konsekvensutredninger fra Bergvesenet til kommunene vil trekke i motsatt retning.

Ellers finner vi det fordelaktig at det innføres en egen oppstartsfasen. Dette betyr at en tidlig i prosessen må skaffe seg en god oversikt/plan over hvordan planleggingen skal foregå. Fra vår egen bransje har vi gode erfaringer med de "forhåndskonferanser" som Bergvesenet har tilbudt kommune/tiltakshaver tidlig i prosessen.

Det er også positivt at retten til omkamp gjennom innsigelse når slik innsigelse allerede er avgjort tidligere i prosessen begrenses. Dette har vært et element som har forekommet i saker av betydning for vår bransje, noe som både har dratt ut sakene i tid, og medført merkostnader for bedrift og samfunn.

Kommunal planlegging

Vi merker oss her forslaget om å redusere antallet nivåer i planleggingen.

Vi kan ikke se at denne endringen skal kunne innebære mye besparelser i fht. dagens system. Vi ser at man har foreslått et nytt system som er annerledes, men utredningen greier i liten grad å forklare for oss hva som skal være så mye bedre med det nye systemet. Vi merker oss at det nevnes et potensial for effektiviseringsgevinster, men det hevdes på den annen side også risiko for detaljert områdeplanlegging uten at hovedtrekkene i arealbruken er avklart. I kapitlet om administrative og økonomiske konsekvenser på side 232 og 233 beskrives det også at disse forslagene vil innebære økte krav til ressursbruk og kompetanse på hver av de foreslåtte nivåene. At det forsvinner et nivå ser så vidt vi kan vurdere dermed ikke ut til å innebære noen gevinst.

Kommunene i Norge er i en svært presset økonomisk situasjon, samtidig som listen over pålagte oppgaver er lang. Dersom en i en slik situasjon skal pålegge kommunene å innføre et nytt system med

påfølgende omstillings- og opplæringskostnader bør gevinstene ved det nye forslaget være atskillig klarere enn hva vi klarer å lese ut av dette.

Vi foreslår derfor at dette forslaget legges til side.

Regional planlegging

Vi er enige i at det er viktig å samordne en rekke oppgaver på tvers av kommunegrensene. Vi var opptatt av dette i vår uttalelse i forbindelse med delutredning I, og dette er et standpunkt vi fremdeles vil hevde.

Vi er imidlertid slett ikke sikre på om de foreslåtte grep svarer på de utfordringer som foreligger.

Det ser ut for oss som om en foreslår å legge en del oppgaver på fylkeskommunen i denne forbindelse uten å følge opp med ressurser. Dette vil innebære at det blir mindre ressurser igjen til å gjøre de oppgavene som fylket allerede er satt til å drive med, noe som vil gjøre situasjonen verre enn den er i dag.

Vi kan heller ikke finne noen grep i utredningen for å engasjere kommunene i det overordnede arbeidet. Erfaringene fra vår bransje er at en rekke utkantkommuner har lite tid, tradisjon og kompetanse til å drive med overordnet planlegging. Overordnede planer blir likevel laget uten at de som burde følge med gjør det eller når fram i dette arbeidet. Typisk er at store områder puttes inn i LNF-kategorien. Når siden kommunen eller tiltakshaver kommer med tiltak de vil plassere innenfor området (pukkverk, industri, hytter osv) har toget gått. Mer forpliktende fylkesplaner vil øke problemet med manglende fleksibilitet i overordnet planlegging.

Vår kjepphest innen regional planlegging er for så vidt heller å få den enkelte kommune til å heve blikket utover sine egne (noen ganger tilfeldig satte, for enkelte formål lite hensiktsmessige) kommunegrenser og se litt på hva som skjer i nabokommunen eller i sin nærregion, enn å dytte et økt ansvar oppover i systemet.

Utvalgets referering av PGLs høringsuttalelse

Vi gjentar også vår kommentar knyttet til refereringen av vår høringsuttalelse fra den foreløpige høringen i august:

Vi finner at utredningen gir en ikke korrekt tolkning av PGLs høringsuttalelse til første delutredning i de 2 første setningene av refereringen av denne på side 149. Vi ville aldri sagt at: *..miljøutfordringene kan komme i bakgrunnen ved avveiningen av massetak og næringsaktivitet, og at miljøet ofte taper*. At PGL er *..opptatt av å sikre like og gode rammevilkår i hele landet* er korrekt, men selv om vi ønsker å *... hindre "miljødumping..."* har vi i vår høringsuttalelse ikke brukt dette begrepet, og så vidt vi vet heller ikke beskrevet forhold som kan karakteriseres som dette. Tvert imot har vi i vår generelle kommentar pekt på følgende:

"Vi er også en bransje som beklageligvis opplever en del konflikter i tilknytning til vår virksomhet. Dette har sammenheng med at det ikke er mulig å ta ut stein fra naturen uten å skape rystelser i forbindelse med sprengning, og støy og støv i forbindelse med knusing av steinen. Av denne grunn er vi, forståelig nok, lite populære som naboer. Pukkverks- eller grustaksdrift kan allikevel ikke uten videre plasseres der vi ikke plager noen. For å etablere et massetak kreves ressurser av tilstrekkelig geologisk kvalitet. Pga. tyngden på produktene er vi

også en svært transportfølsom bransje: dersom en lastebil med pukk eller grus kjører lengre enn 30-40 km, er tommelfingerregelen at da koster transporten mer enn det som ligger oppe på lastepanet. Nærhet til markedet er dermed en viktig forutsetning.

Vi er på denne bakgrunn svært opptatt av å ha et hensiktsmessig planleggingssystem. (...)

PGL ønsker å gi uttrykk for at vi representerer bedrifter som står for en forsvarlig areal- og naturforvaltning. Vi vedtok på vårt årsmøte våren 2001 et miljødokument. En gjennomgående tone i dokumentet er at pukkverks- og grustaksdrift skal være minst mulig til ulempe for omverdenen, og der vi påvirker miljøet skal dette skje i tråd med driftstillatelser og i forståelse med bestemmende myndigheter. Når vi er ferdige skal vi i størst mulig grad rydde opp og sette i stand området etter oss. Hensynet til effektiv drift mens uttaket pågår innebærer allikevel at det må gis mulighet til å sprengne, knuse og frakte steinen ut til kunden. "

Hvordan dette kan bli til at "miljøutfordringene ofte kommer i bakgrunnen" og at "miljøet ofte taper" er mer enn vi kan forstå. Det gjør oss relativt betenkt at forståelsen og tolkningen i utvalget/sekretariatet av hva vi har skrevet er såpass langt unna det vi opprinnelig har formulert.

Gebyrer

Vi gjentar også vår kommentar fra august om gebyrer:

Det viser seg å være høyst ulik praksis mht. hvilke gebyrer som legges på reguleringsplanarbeid. Det gjelder altså det gebyr som kommunen tar fra tiltakshaver, og som i utgangspunktet skal dekke kommunens kostnader ved reguleringssaker. Vi finner at nivået på slike gebyr spriker svært. I en situasjon der kommunene sliter med manglende bevilgninger og store oppgaver virker det som om enkelte kommuner faller for fristelsen å sette svært høye stykk-kostnader på slikt arbeid. Vi finner det urimelig at våre medlemmer skal bære belastningen ved kommunenes vanskelige økonomiske situasjon. Vi ønsker oss en ordning der det settes begrensninger i forhold til gebyrets størrelse. Gebyret bør stå i forhold til den jobben kommunen har ved planarbeidet. Videre bør økningen fra år til år være rimelig, dvs. den bør følge prisutviklingen i samfunnet for øvrig, eller kommunen bør kunne vise til hvilke kostnadsøkninger som medfører behov for økning.

Dette oppsummerer de kommentarene vi har til delutredning II, inkludert de synspunkter vi allerede i august formidlet til departementet.

Med vennlig hilsen
på vegne av Bergindustriens fellesekretariat
BIL SIL og PGL

Ragnar Hagen
styreleder BIL
(sign)

Ragnar Kjeserud
styreleder SIL
(sign)

Elisabeth Gammelsæter
sekretariatsleder

Kjell Apeland
styreleder PGL
(sign)